

CÔNG TÁC BỔ SUNG TẬP TRUNG TẠI THƯ VIỆN THANH HÓA

Thư viện tỉnh Thanh Hoá

I. TÌNH HÌNH THƯ VIỆN HUYỆN, THỊ XÃ Ở THANH HÓA TRƯỚC KHI THỰC HIỆN BỔ SUNG TẬP TRUNG.

Thanh Hóa là tỉnh lớn, đông dân, địa bàn rộng với 27 huyện, thị, thành phố. Từ cuối thập kỷ 70, tất cả các huyện, thị xã đều có Thư viện. Năm 1995 theo Nghị quyết của Quốc hội, 4 huyện chia tách và do đó 4 huyện được thành lập và tái lập. Ở 4 huyện này, sau 2 năm, các Thư viện huyện cũng đã ra đời.

Có Thư viện huyện, thị xã, thành phố, nhưng để các Thư viện này hoạt động bình thường, điều quyết định đầu tiên là kinh phí bổ sung sách báo. Từ thập kỷ 90 về trước, kinh phí mua sách cho Thư viện do huyện cấp. Nhưng trong tổng kinh phí chi cho VH TT ở mỗi huyện, thị xã không qui định tỷ lệ cho Thư viện. Do đó số kinh phí mua sách báo cho Thư viện huyện tùy thuộc sự quan tâm của cấp ủy đảng, chính quyền và điều kiện kinh tế. Ở đâu điều kiện kinh tế khá, lại được quan tâm thì ở đó kinh phí cho hoạt động văn hóa nói chung và Thư viện nói riêng sẽ khá và ngược lại.

Một đặc điểm quan trọng là phòng VH TT hoặc Trung tâm VH TT quản lý và điều hành nhiều hoạt động VH TT nhưng thông tin cổ động, văn nghệ quần chúng, lễ hội, hội diễn, hội thi, những hoạt động này, tuy chỉ vài lần trong năm nhưng lại rất sôi nổi, cuốn hút, gây được chú ý của dư

luận, dễ được lãnh đạo nhìn thấy. trong khi đó hoạt động Thư viện tác dụng to lớn và sâu sắc lại diễn ra đều đặn quanh năm nhưng âm thầm lặng lẽ. Do đặc điểm này, ở nhiều Phòng và Trung tâm VHTT huyện, thị xã, các hoạt động bề nổi thu hút gần hết kinh phí, số còn lại dành cho Thư viện thường ít, thậm chí rất ít, nhất là những nơi mà lãnh đạo ít ham thích sách báo. Tình hình trên là chung cho cả nước và cũng là thể hiện rất rõ ở Thanh Hóa.

II- BIỆN PHÁP KHẮC PHỤC - BỔ SUNG TẬP TRUNG.

Để khắc phục tình trạng đó, Thư viện Thanh Hóa đã tận dụng thời cơ khi Liên Bộ VHTT và Tài chính ban hành Thông tư 97 năm 1990. Thư viện Thanh Hóa triển khai Thông tư 97 rất công phu tranh thủ được sự ủng hộ của UBND tỉnh và Sở Tài chính Vật giá. Được sự ủng hộ Thư viện tỉnh đã phân loại các Thư viện, xây dựng kế hoạch bổ sung tập trung sách cho các huyện, thị xã theo mức phân loại và để bảo đảm thực hiện kế hoạch, Sở Tài chính đồng ý cho chuyển tiền về Thư viện tỉnh và Thư viện tỉnh mua sách cấp cho từng Thư viện huyện, thị. Số kinh phí đó được chia ra 70% mua sách, 30 % đặt báo, các Thư viện huyện theo mức đó đặt báo và chuyển hoá đơn Bưu điện về Thư viện tỉnh thanh toán.

Số kinh phí mua sách do Thư viện tỉnh quản lý, mua sách tại các Nhà xuất bản, Tổng Công ty Phát hành. Sách mua về, Thư viện tỉnh xử lý kỹ thuật rồi thông báo, Thư viện huyện, thị xã nhận sách cùng phích mô tả kèm theo.

Cũng do sự cố gắng của Thư viện tỉnh, lượng kinh phí đầu tư cho sách báo các huyện, thị xã tăng dần: 1992: 180

triệu, 1993: 230 triệu, 1994: 265 triệu, 1995: 275 triệu, 1998: 299 triệu. 1999: 346 triệu, 2000: 400 triệu; 2001: 446 bình quân mỗi huyện thị xã tăng từ 08 triệu (năm 1992) lên 16 triệu năm 2001.

Từ năm 1998, thư viện tỉnh, được lãnh đạo Sở VH TT nhất trí đã tiến hành vận động các huyện tự túc tiền báo, dành toàn bộ kinh phí ở tỉnh để mua sách. Cho đến nay đã có 22/27 huyện, thị xã, thành phố đáp ứng yêu cầu này. Tự đặt 12 - 18 loại báo bằng kinh phí VH TT huyện, thị, bình quân mỗi huyện là 4 triệu; cả tỉnh là 22 huyện x 4 triệu = 88 triệu. Như vậy tổng số kinh phí mua sách báo của các Thư viện huyện, thị toàn tỉnh sẽ là 446 triệu ở tỉnh + 88 triệu của huyện, thị, thành phố = 554 triệu

III- ĐÁNH GIÁ

a) Ưu điểm

Với biện pháp bổ sung tập trung, tất các huyện, thị xã, thành phố đều có sách báo để phục vụ, mức kinh phí cho các đơn vị tương đối đồng đều, tạo điều kiện như nhau cho các Thư viện hoạt động và như vậy dễ dàng đánh giá sự cố gắng của mỗi đơn vị. Với mức kinh phí như hiện nay, tuy chưa nhiều, chưa thoả mãn yêu cầu nhưng cũng là điều kiện tối thiểu để các Thư viện hoạt động bình thường. Ngoài kinh phí mua sách báo, các Thư viện huyện còn được thêm kinh phí hoạt động tuyên truyền, mua sắm thiết bị chuyên môn, đồ dùng, đảm bảo cho các Thư viện hoạt động tốt và phát triển đều đặn.

Mặt khác, do được tập trung lượng kinh phí lớn, Thư viện tỉnh có thể bổ sung thường xuyên nhiều lần trong

năm, khoảng 1 - 2 tháng một lần, kịp thời, khả năng lọt lưới sách quý là ít, chất lượng sách bổ sung tương đối tốt và chi phí cho việc bổ sung cũng thấp hơn. nếu kinh phí này chuyển về huyện, mỗi huyện tự bổ sung, với kinh phí hơn chục triệu/năm rất khó bổ sung nhiều lần/năm, khả năng lọt lưới sách tốt sẽ cao.

Việc bổ sung tập trung đồng thời với xử lý kỹ thuật tập trung tạo thêm thời gian cho cán bộ Thư viện huyện làm việc khác, điều này là cần thiết khi mỗi Thư viện huyện, thị chỉ có 1 cán bộ, vừa phục vụ, vừa đi xây dựng Thư viện cơ sở.

b) Nhược điểm

- Do bổ sung tập trung, các huyện chắc chắn có sách báo mới để phục vụ. Điều này cũng tạo nên tâm lý ỷ lại ở một số ít lãnh đạo Phòng và Trung tâm. Có huyện coi số kinh phí bổ sung tập trung là tất cả và trông chờ tất cả vào Thư viện tỉnh, kinh phí cần cho các hoạt động khác của Thư viện được cấp rất ít, có năm có huyện gần như không có.

- Thanh Hóa là tỉnh lớn, điều kiện tự nhiên, kinh tế, xã hội đa dạng, rất khác nhau ở từng vùng, từng huyện, thị. Việc bổ sung tập trung do Thư viện tỉnh thực hiện rất có thể sách chưa phù hợp hoàn toàn với nhu cầu từng huyện, thị xã. Tình hình sách đưa về huyện, thị không phát huy tác dụng là khó tránh khỏi.

- Do thực hiện bổ sung tập trung tại tỉnh, xử lý kỹ thuật cũng tập trung, cán bộ Thư viện huyện, thị xã thoát ly khỏi khâu chuyên môn này, điều kiện rèn luyện kỹ năng nghề nghiệp giảm đi, nếu lâu dài thì trình độ nghiệp vụ của cán

bộ dễ bị mai một, khả năng sáng tạo, năng động trong chuyên môn của cán bộ bị hạn chế. Không được xử lý kỹ thuật là không được đáng giá, tìm hiểu sách, điều kiện nắm kho, hiểu kho của cán bộ sẽ giảm đi, việc tuyên truyền giới thiệu sách cũng sẽ hạn chế. Phòng và Trung tâm, do không phải bỏ tiền mua sách, dễ nảy sinh tâm lý sách không phải của mình, không bỏ tiền mua không tiếc, việc quản lý bảo quản sách dễ bị lơ lửng.

IV. PHƯƠNG HƯỚNG NHỮNG NĂM TỚI:

Từ thực tiễn mấy năm qua, từ những ưu điểm và nhược điểm công tác bổ sung tập trung, chủ trương của Thư viện Thanh Hóa như sau:

- Tiếp tục duy trì bổ sung tập trung, xử lý kỹ thuật tập trung và cố gắng nâng mức kinh phí hàng năm cho các Thư viện huyện, thị xã, thành phố tăng dần theo mức tăng trưởng kinh tế, đảm bảo cho sự phát triển sự nghiệp Thư viện đạt được tốc độ như tốc độ phát triển của nền kinh tế quốc dân.

Trong khi thực hiện bổ sung tập trung, chúng ta lưu ý sử dụng % chiết khấu sách hợp lý, dân chủ, công khai, đúng pháp luật, đúng thủ tục, vừa cải thiện đời sống cán bộ, kể cả cán bộ Thư viện huyện, thị xã, vừa có đầu tư trở lại phát triển sự nghiệp, giải quyết hài hòa giữa lợi ích người lao động và lợi ích sự nghiệp, đảm bảo nội bộ đoàn kết.

- Thực hiện trung cầu ý kiến, góp ý của các Thư viện huyện, thị xã về sách bổ sung, các Thư viện cơ sở có quyền đề đạt yêu cầu sách theo chủ đề phù hợp với tình

hình kinh tế xã hội địa phương, cho cơ sở có quyền trả lại những cuốn sách mà xét thấy thực sự huyện không có yêu cầu.

- Quy định cụ thể thủ tục nhập sách ở Thư viện huyện, thị, quản lý hoá đơn chứng từ, tạo điều kiện cho lãnh đạo và kế toán phòng, trung tâm trực tiếp tham gia quản lý sách báo.

- Thư viện tỉnh quan hệ chặt chẽ hơn với các phòng và trung tâm, đề cao nhiệt tình và trách nhiệm trong việc quản lý và bảo vệ sách báo.

- Tăng cường công tác kiểm tra chuyên môn của Thư viện tỉnh, đánh giá đúng và khen thưởng kịp thời công tác bảo quản và phát huy vốn sách báo ở Thư viện huyện, thị xã, thành phố.

- Thực hiện tập huấn nghiệp vụ, củng cố và nâng cao chuyên môn cho cán bộ Thư viện cơ sở, không để trình độ nghiệp vụ cán bộ mai một dần vì bổ sung tập trung.

Qua gần 10 năm thực hiện, Thư viện Thanh Hóa nhận thấy rằng: Bổ sung tập trung dù có những nhược điểm nhất định, vẫn là điều kiện rất cơ bản cho Thư viện huyện, thị xã, thành phố hoạt động bình thường, là cơ sở để nâng cao chất lượng phục vụ. Chính vì có điều kiện này, những năm qua 27 Thư viện huyện, thị xã, thành phố của Thanh Hóa nói chung hoạt động tốt, tương đối đồng đều, có phát triển.